

TOLLDIREKTORATET  
Postboks 8122 DEP  
0032 OSLO

Deres referanse  
AR269921511

Vår referanse  
18/01144-2/KBK

Dato  
11.03.2019

## Varsel om overtredelsesgebyr

### 1 Innledning

Datatilsynet mottok avviksmelding fra Tolldirektoratet den 29. juni 2018. Avviket var knyttet til skiltgjenkjenningssystemet ANPR, og bestod av flere forhold:

- 1) Det er behandlet personopplysninger fra fastmonterte og mobile kameraer fra trafikk som ikke kan karakteriseres som grensekryssende, og derfor ikke kan behandles etter tolloven § 13-12.
- 2) Det er mangelfull tilgangsstyring til felles database med Statens vegvesen.
- 3) Alarmlister som viser treff i Tolldirektoratets register har vært tilgjengelig for enkelte brukere i Statens vegvesen.
- 4) Det er mangelfull sladding av oversiktsbildene i ANPR-systemet.
- 5) Mangelfull integritet/sikkerhet rundt kommunikasjon av varslinger fra løsninger på SMS og epost.

ANPR er en engelsk forkortelse for Automatic Numberplate Recognition. I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) er dette omtalt som «skiltgjenkjenningssystem», se lovens § 13-12. ANPR er et hjelpemiddel som er tatt i bruk av veimyndighetene, Tollvesenet og politiet, med flere. Tolldirektoratet og Statens vegvesen lagrer opplysninger fra ANPR-kameraene i en felles database. Tolldirektoratet har lovhjemmel til å behandle opplysninger fra grensekryssende trafikk, knyttet til tollformål, og er behandlingsansvarlig for disse. Statens vegvesen kan behandle opplysninger for trafikal kontroll, og er behandlingsansvarlig for disse.

Tolldirektoratet har overvåket 80 millioner passeringer, hvor antall berørte personer anslås til 7-8 millioner, uten at det var behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven 2000 § 8 for dette.

Avvik nr. 1, 2, 3, 4 og 5 er bekreftet lukket i redegjørelse av 19. oktober 2018.

## **2 De faktiske forholdene**

Det er avviksmelding av 29 juni 2018 (18/01144-1) som danner grunnlaget for vår forståelse av sakens faktiske sider. Vi viser imidlertid også til avviksmelding fra Statens vegvesen av 28. juni 2018 (18/01133-1), da denne omfatter samme tematiske forhold.

Datatilsynets kontroll hos Statens vegvesen 17. august 2012 (12/00753), og hos Tolldirektoratet 8. oktober 2012 (12/00754), har også relevans i saken. I disse sakene konstaterte vi at etatene manglet internkontroll og dokumentasjon på informasjonssikkerheten knyttet til ANPR. Dessuten kan det vises til avviksmeldingen fra Statens vegvesen 25. januar 2017 (17/00100). Her opplyses det om at personopplysninger fra Statens vegvesen sine ANPR-kameraer ble lagret hos Tolldirektoratet i 6 måneder uten lovhjemmel. Datatilsynet mottok ingen tilsvarende melding fra Tolldirektoratet for lagring av opplysninger fra den delen av den felles ANPR-databasen som Statens vegvesen var ansvarlig for.

### Behandlingsansvar

Tolldirektoratet er behandlingsansvarlig for personopplysninger som omfatter etatens egne ANPR-kameraer i grensekontrollen. Statens vegvesen er behandlingsansvarlig for personopplysninger i sine ANPR-kameraer som brukes for kontroll av kjøretøy, bl.a. om det er gjennomført pliktig EU-kontroll, betalt veiavgift, etc.

Under redegjør vi for hvilke opplysninger Statens vegvesen og Tolldirektoratet legger inn i ANPR, ettersom dette indikerer hvilke personopplysninger som har vært tilgjengelige for den andre parten.

### Bruk av ANPR i Tolldirektoratet

Både Statens vegvesen og Tolldirektoratet benytter ANPR for gjenkjenning av bilskilt/kjennemerker som hjelpemidler i sine kontrolloppgaver. I 2011 etablerte Tolldirektoratet et pilotprosjekt med bruk av automatisk løsning for skiltgjenkjenning sammen med Statens vegvesen. Tollmyndighetene utførte da innenlands kontroll etter motorkjøretøy- og båtavgiftsloven i sin rolle som avgiftsmyndighet.

Også Statens vegvesen hadde innenlands kontrolloppgaver av kjøretøy, og etatene fant det derfor rasjonelt å samarbeide om utstyr som kunne gjøre kontrollene mer effektive. Eksisterende ANPR-løsning ble derfor etablert som en fellesløsning for Tolldirektoratet og Statens vegvesen. Frem til tolloven ga ny hjemmel for 6 måneders lagring fra 1. januar 2017 for Tolldirektoratet, forelå det ikke hjemmel for lagring av informasjon fra skiltgjenkjenningssystemet. Systemet skulle bare varsle om treff, slik at biler som var registrert i henhold til KAI-listen ble stoppet.

Systemet fungerer slik at det tas bilde av bilskiltet. Kameraet leser registreringsnumrene til alle som kjører forbi, og sammenligner disse med en liste over kjøretøy som er av interesse (KAI-listen). For Tolldirektoratet vil det hentes opplysninger fra PUS (personunderretningssystemet), som er et etterretningsregister til bruk for tollmyndighetene, og Autosys. Autosys er et norsk motorvogn- og førerkortregister underlagt Statens vegvesen.

Systemet inneholder informasjon om kjøretøy og førerkort, EU-kontroller, avgifter og prikkbelastninger. Disse opplysningene lagres i ANPR-systemet. Tolldirektoratet benytter denne teknologien som et hjelpemiddel i forbindelse med å målrette grensekontrollen. Dette skjer ved at systemet ”leser” kjennemerket på kjøretøy som passerer grensen. Eventuelle treff presenteres digitalt for operative tjenestemenn, som kan iverksette en mer inngående kontroll. Alle passeringer (også de som ikke omfattes av kontrollen) blir registrert og lagret i ANPR-systemet.

I all hovedsak vil det bli behandlet opplysninger om den som er registrert eier av kjøretøyet i Autosys. Behandlingen vil imidlertid også generere nye opplysninger om den som er fører av bilen når kontrollen skjer, og eventuelle passasjerer. Bildet som tas i forbindelse med kontrollen begrenser seg ikke til kjennemerket, men omfatter ofte hele kjøretøyet (oversiktsbilde). Det er dels begrunnet i tekniske hensyn, men også i behovet for at biltype og fargen på kjøretøyet skal kunne holdes opp mot registrerte opplysninger.

#### Bruk av ANPR i Statens vegvesen

Statens vegvesen lager også en liste over kjøretøy av interesse (KAI-listen) som legges inn i ANPR-systemet. KAI-listen henter opplysninger fra Autosys. Formålet med behandlingen framgår av vegtrafikkloven § 10, jf. § 19, og opplysningene kan bare behandles for kontroll av kjøretøy. Statens vegvesen benytter ANPR som hjelpemiddel i sine kontrolloppgaver. Eksempelvis kan dette gjelde kontroll av om bilen er godkjent i EU-kontroll, at den har ansvarsforsikring, hvorvidt den er stjålet, eller begjært avskiltet etc. Opplysningene brukes av operative tjenestemenn ved kontroll. Ved treff i ANPR vil bilen bli stoppet på kontrollstedet.

#### Sletting av personopplysninger i ANPR

En endring i tolloven § 13-12, med ikrafttredelse fra 1. januar 2017, medførte at Tolldirektoratets opplysninger i ANPR-systemet nå kan lagres i inntil 6 måneder. Dette gjelder alle kjøretøy som passerer kontrollstedet. Dette omfatter ikke Statens vegvesen sine ANPR-kameraer.

Hos Statens vegvesen vil bare opplysninger om kontrollerte biler med mangler bli lagret.

Datatilsynet ba i brev av 12. oktober 2018 om å få belyst saken ytterligere. Henvendelsen til Tolldirektoratet var knyttet til avviksmeldingens tiltakspunkter.

I et internt notat av 3. januar 2018 varslet jurister i Tolldirektoratet om uhjemlet bruk av Statens vegvesen sine ANPR-kameraer. Det heter her:

«Vi har i forbindelse med dette arbeidet blitt gjort kjent med at Tolletaten innhenter og lagrer opplysninger fra alle (vår understrekning) Statens vegvesen sine kameraer i 6 mnd. Deler av denne behandlingen er trolig uhjemlet. Vi anbefaler derfor at slik behandling stanses og at det vurderes om Datatilsynet skal varsles. Vi anbefaler også at man tar hensyn til det rettslige grunnlaget for behandling av opplysninger i den videre utviklingen av ANPR».

Dette varselet ble ikke i tilbørlig grad fulgt opp av ledelsen i Tolldirektoratet.

### 3 Varsel om overtredelsesgebyr

Det er handlingstidspunktet som skal legges til grunn når det treffes vedtak om overtredelsesgebyr på grunn av lovstridig behandling av personopplysninger, jf. lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger § 33 (personopplysningsloven 2018). I denne saken ligger handlingstidspunktet før lovens ikrafttredelse 20. juli 2018. Det følger da av personopplysningsloven § 33 at denne saken skal vurderes etter lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven 2000).

Datatilsynet varsler med dette Tolldirektoratet om at Datatilsynet, med hjemmel i personopplysningsloven 2000 § 46, vil vurdere å fatte følgende vedtak om overtredelsesgebyr:

1. *Tolldirektoratet pålegges i medhold av personvernforordningen artikkel 58 jf. personopplysningsloven 2000 § 46, første ledd, jf. §§ 8, 13 og 14 å betale et overtredelsesgebyr til statskassen, stort kroner 900.000 – ni hundre tusen – for å ha behandlet personopplysninger uten behandlingsgrunnlag, jf. personopplysningsloven § 8, jf. § 11 første ledd bokstav a, og for å ha behandlet personopplysninger uten å etablere tilfredsstillende tiltak for å hindre uautorisert tilgang til personopplysninger hvor konfidensialitet er nødvendig, jf. forskrift 15. desember 2000 nr. 1265 om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften 2000) §§ 2-1, 2-11 og 2-14.*

Det følger av personopplysningsloven 2018 § 33 første ledd andre punktum at lovgivningen på tidspunktet for avgjørelsen skal legges til grunn når dette fører til et gunstigere resultat for den ansvarlige. En vurdering av de inntrufne forholdene etter personopplysningsloven 2018 ville trolig ha resultert i et overtredelsesgebyr høyere enn 900.000 NOK. Vi viser til personvernforordningen art. 83 nr. 5, som fastsetter at det kan ilegges overtredelsesgebyr på inntil 20 millioner euro, dersom lovovertrедelsen innebærer krenkelse av de grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger i art. 5, 6, 7 og 9, jf. også personopplysningsloven 2018 § 26 andre ledd. Vilkåret i personopplysningsloven 2018 § 33 første ledd andre punktum er således ikke oppfylt.

Dette brevet er et forhåndsvarsel om vedtak, jf. forvaltningsloven § 16.

### 4 Lovovertrедelsen

Meldingen om brudd på personopplysningssikkerheten har avdekket forhold som utgjør mulige brudd på personopplysningsloven 2000 §§ 11 og 8, personopplysningsforskriften 2000 §§ 2-11 og 2-14.

- Tolloven § 13-12 hjemler bare lagring av personopplysninger fra etatens egne ANPR-kamera for grensekryssende trafikk. 1. januar 2017 skjedde det et brudd på personopplysningssikkerheten som hadde som følge at Tolldirektoratet også fikk tilgang til, og lagret personopplysninger fra Statens vegvesen sine ANPR-kamera, som ikke er plassert for overvåking av grensekryssende trafikk. For disse ANPR-kameraene manglet Tolldirektoratet behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven 2000 § 8. Uten slikt behandlingsgrunnlag vil behandlingen

være ulovlig.

- Lagring av opplysninger fra ANPR-kameraene til Statens vegvesen er et brudd på personopplysningsloven 2000 § 11 første ledd bokstav c, hvor det heter: «Den behandlingsansvarlige skal sørge for at personopplysningene som behandles - - c) ikke brukes senere til formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamlingen, uten at den registrerte samtykker».
- Manglende tekniske og organisatoriske tiltak som sørger for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet utgjør et mulig brudd på personopplysningsforskriften §§ 2-11 og 2-14. ANPR-databasen som brukes av både Tolldirektoratet og Statens vegvesen har ikke hatt tilfredsstillende tilgangsstyring. Dette har medført at personer over lengre tid har hatt uautorisert tilgang til personopplysninger hvor konfidensialitet er nødvendig.

Datatilsynet har valgt ikke å gå videre med avvikspunkt nr. 4 som omfatter mangelfull sladding av oversiktsbildene i ANPR-systemet.

## 5 Generelt om overtredelsesgebyr

Datatilsynet mener det er nødvendig å reagere på lovovertrødelene som er beskrevet over. I medhold av personopplysningsloven 2000 § 46 kan Datatilsynet ilegge overtredelsesgebyr:

*«Datatilsynet kan pålegge den som har overtrødt denne loven eller forskrifter i medhold av den, å betale et pengebeløp til statskassen (overtredelsesgebyr) på inntil 10 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Fysiske personer kan bare ilegges overtredelsesgebyr for forsettlige eller uaktsomme overtrødelser. Et foretak kan ikke ilegges overtredelsesgebyr dersom overtrødelser skyldes forhold utenfor foretakets kontroll.*

*Ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges, og ved utmålingen, skal det særlig legges vekt på*

- a) hvor alvorlig overtrødelser har krenket de interesser loven verner,*
- b) graden av skyld,*
- c) om overtrøderer ved retningslinjer, instruksjon, oppløring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtrødelser,*
- d) om overtrødelser er begått for å fremme overtrødererens interesser,*
- e) om overtrøderer har hatt eller kunne ha oppnådd fordel ved overtrødelser,*
- f) om det foreligger gjentakelse,*
- g) om andre reaksjoner som følge av overtrødelser blir ilagt overtrøderer eller noen andre som har handlet på vegne av denne, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt straff og*
- h) overtrødererens økonomiske evne.»*

Personopplysningsloven 2000 § 46 gir i utgangspunktet anvisning på at ileggelse av overtredelsesgebyr beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering, men legger føringer på

skjønnsutøvelsen ved å trekke frem momenter som skal ha særlig vekt, idet det ses hen til at ileggelse av overtredelsesgebyr i hvert enkelt tilfelle skal være virkningsfull, forholdsmessig og avskrekkende.

## **6 Begrunnelse for varsel om overtredelsesgebyr**

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr er gitt som et virkemiddel for å sikre effektiv etterlevelse og håndhevelse av personopplysningsloven. Internrettslig er overtredelsesgebyr ikke å anse som en straff, men en administrativ sanksjon. Det må imidlertid antas at overtredelsesgebyr er å anse som straff etter EMK (Den europeiske menneskerettskonvensjonen) artikkel 6, og i samsvar med Høyesteretts praksis, jf. Rt. 2012 side 1556 med videre henvisninger.

Datatilsynet legger derfor til grunn at det kreves klar sannsynlighetsovervekt for lovovertrødelse for å kunne ilegge gebyr. Saksforholdet og spørsmålet om å ilegge overtredelsesgebyr er vurdert med utgangspunkt i dette beviskravet.

Datatilsynet finner det klart at Tolldirektoratet har behandlet personopplysninger på en måte som er i strid med personopplysningslovens forskrifter 2000 §§ 2-1, 2-11 og 2-14. Det er også på det rene at Tolldirektoratet har manglet behandlingsgrunnlag for behandling av de personopplysningene som er samlet inn og lagret vedrørende ANPR-kameraene hvor Statens vegvesen er behandlingsansvarlig, jf. personopplysningsloven § 11 første ledd bokstav a, jf. § 8. Innsamling og lagring av personopplysninger fra Statens vegvesen sine ANPR-kameraer vil også være i strid med personopplysningsloven 2000 § 11 første ledd bokstav c, da det ville være bruk av personopplysninger til et nytt formål, som ville være uforenlig med det opprinnelige formålet. Slik bruk til nytt formål kan bare skje etter samtykke fra den registrerte.

Vi har særlig lagt vekt på følgende momenter i vår vurdering av om hvorvidt overtredelsesgebyr skal ilegges:

### ***a) hvor alvorlig overtredelsen har krenket de interesser loven verner***

Personopplysningsloven 2000 § 11 er hovedbestemmelsen i loven, og stiller grunnkrav til behandlingen av personopplysninger. Manglende behandlingsgrunnlag, og bruk av opplysningene til et nytt formål som er uforenlig med det opprinnelige må regnes som alvorlige brudd. Det vises i så måte også til det varsel som ble sendt av tolletatens egne jurister hvor det påpekes at etaten mangler behandlingsgrunnlag for sine behandlinger av Statens vegvesen sine ANPR-kameraer.

Avviket er et resultat av manglende tekniske og organisatoriske tiltak som sørger for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, jf. personopplysningsforskriften 2000 § 2-11 og § 2-14.

Allerede ved kontrollene i 2012 påpekte Datatilsynet at det ikke var utferdiget en internkontroll for ANPR, og at heller ikke nødvendig sikkerhetsdokumentasjon kunne framlegges. Først gjennom avviksmeldingen fra Statens vegvesen 25. januar 2017 kan det konstateres mangelfull tilgangsstyring ved at uvedkommende hadde mulighet for tilgang på

konfidensielle personopplysninger. Denne del av avviket ble lukket fra Statens vegvesen sin side ved at brukere av systemet ikke skulle ha tilgang til systemet før alt var i orden.

I forbindelse med avviksmeldingen fra Statens vegvesen av 25. januar 2017, samt diverse møter mellom etatene og leverandør var Tolldirektoratet kjent med de forhold som medførte uautorisert tilgang på personopplysninger i databasen. Dette er også redegjort for i avviksmeldingen av 29. juni 2018. Det innebærer at Tolldirektoratet har hatt kunnskap om at etaten behandlet personopplysninger utover hva tolloven hjemlet. Dette innrømmer også Tolldirektoratet; noe som innebærer at man i perioden fra 1. januar 2017 og framover har behandlet personopplysninger uten behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven 2000 § 8. Dette gjelder også for de bildene fra ANPR-kameraene som ikke er blitt sladdet tilstrekkelig. Datatilsynet ser alvorlig på at Tolldirektoratet tidlig hadde kunnskap om dette uten at man fant en tilfredsstillende løsning på problemet, eller meldte hendelsen inn som avvik slik personopplysningsforskriften 2000 § 2-6 tredje ledd pålegger etaten.

Dernest kan det påpekes at opplysninger som ble lagret i ANPR-systemet, og hvor Tolldirektoratet er behandlingsansvarlig, vil inneholde personopplysninger hvor det er nødvendig å sikre vedvarende konfidensialitet, da dette også inneholder opplysninger fra PUS, som er tolletatens etterretningssystem. Ved å ha kunnskap om manglende tilgangsstyring, og ikke å ha handlet deretter, kan dette også ses på som et brudd på taushetsplikten i tolloven § § 12-1.

#### ***b) graden av skyld***

Vi vurderer det som hevet over tvil at Tolldirektoratet har hatt kunnskap om at ANPR systemet, som deles med Statens vegvesen, måtte ha nødvendig tilgangsstyring. Dette er viktig fordi Tolldirektoratets og Statens vegvesen sin bruk av ANPR-kamera er knyttet til forskjellige formål. Datatilsynet påpekte dette allerede ved kontrollen i 2012, og dette ble særlig aktualisert da tolloven hjemlet en utvidelse av lagringstiden til 6 måneder 1. januar 2017. Leverandør av tjenesten påpekte høsten 2016 at det kunne oppstå problemer med å etablere en tilgangsstyring som ville virke. Allerede 25. januar 2017 meldte Statens vegvesen avvik knyttet til tilgangsstyringen. Avviket var et resultat av at Tolldirektoratet lagret alle bildene fra ANPR-kameraene (også Statens vegvesen sine ANPR-kameraer) i 6 måneder. Lagring av Statens vegvesen sine ANPR-bilder ble da gjort uten lovhjemmel. Datatilsynet finner at for at en slik behandling skal være lovlig, må det foreligge en klar lovhjemmel. Andre behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven (2000) § 8 er ikke relevante.

Datatilsynet konkluderer derfor med at det ikke var behandlingsgrunnlag etter § 8 til å behandle opplysninger fra Statens vegvesen sine ANPR-kamera. At Tolldirektoratet på et tidlig tidspunkt i prosessen hadde kunnskap om problemene med å splitte databasene til Tolldirektoratet og Statens vegvesen fremgår også av avviksmeldingen. Jurister i Tolldirektoratet varslet også ledelsen i et notat av 3. januar 2018. Ved ikke å ta de nødvendige skrittene, har etaten handlet klanderverdig. Dette må betegnes som grovt uaktsomt på grensen mot en forsettlig handling.

#### ***c) om overtrederen ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen***

Det er på det rene at Tolldirektoratet kunne ha hindret avviket ved å iverksette nødvendige tiltak for å sikre tilgangsstyringen, og ved å etablere rutiner som ville hindret at slettefristen på 6 måneder omfattet andre personopplysninger enn dem Tolldirektoratet var behandlingsansvarlig for.

***d) om overtredelsen er begått for å fremme overtrederens interesser***

Det kan ikke konstateres at avviket har skjedd for å fremme Tolldirektoratets interesser.

***e) om overtrederen har hatt eller kunne ha oppnådd fordel ved overtredelsen***

Det kan konstateres at Tolldirektoratet har nyttiggjort seg opplysninger som omfattes av avviket. Dette gjelder i særlig grad bruken av Statens vegvesen sine ANPR-kameraer. Opplysningene har blitt brukt i tollmyndighetens kontroll uten at etaten har hatt behandlingsgrunnlag for dette.

***f) om det foreligger gjentakelse***

Det kan ikke konstateres gjentakelse i saken.

***g) om andre reaksjoner som følge av overtredelsen blir ilagt overtrederen eller noen andre som har handlet på vegne av denne, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt straff***

Det er i saken ikke opplyst om slike forhold.

***h) overtrederens økonomiske evne***

Datatilsynet har ikke lagt nevneverdig vekt på Tolldirektoratets økonomiske evne.

I vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges, legger Datatilsynet særlig vekt på at Tolldirektoratet har kjent til avvikene på et tidlig stadium, og derfor kunne ha innrettet seg slik at avviket kunne vært unngått. Datatilsynet har også vektlagt de allmennpreventive hensyn i saken.

Datatilsynet er etter dette kommet til at overtredelsesgebyr bør ilegges.

**Gebyrets størrelse**

Når det gjelder gebyrets størrelse, skal de samme momenter som ved vurdering av om gebyr skal ilegges, tillegges særlig vekt. De forhold Datatilsynet har pekt på ovenfor taler for et gebyr av en betydelig størrelse. Gebyret bør settes så høyt at det får virkning også utover den konkrete saken.

Det er lagt betydelig vekt på at Tolldirektoratet har overvåket 80 millioner passeringer, hvor antall berørte personer anslås til 7-8 millioner, uten at det var behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven 2000 § 8 for dette. Norske borgere har en forventning om at det ikke nyttes overvåkingsmetoder som ulovlig krenker retten til privatliv og innebærer rettsstridige inngrep i personvernet. Dernest har Tolldirektoratet tatt seg til rette ved å gjøre bruk av bilder fra ANPR-kameraene til Statens vegvesen uten behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven 2000 § 8. Tolldirektoratet har hatt kunnskap om avvikene uten å ha rettet opp i forholdene i tide. Det må i særlig grad forventes at en offentlig etat er kjent med og forholder seg til gjeldende personvernlovgivning, og evner raskt å rette opp i påpekte



avvik. Da dette ikke har skjedd er det nødvendig med en streng reaksjon. Signalvirkningen av denne saken, de allmennpreventive hensyn, mener vi er tydelige. Vi ønsker å tydeliggjøre at slike hendelser ikke må skje og at alle offentlige instanser som behandler personopplysninger må være seg sitt ansvar bevisst.

Mangelfulle rutiner har ofte som konsekvens at risikoen for feil øker. I denne saken har svake rutiner faktisk hatt en reell konsekvens som også tilsier en skjerpet reaksjon. Vi vil også peke på at Tolldirektoratet mot bedre vitende har tilegnet seg og gjort bruk av opplysningene som omfattes av avviket.

Etter en totalvurdering av saken og da særlig sett hen til alvorligheten i overtredelsen har vi kommet til at et overtredelsesgebyr på 900.000 anses riktig.

## 7 Avsluttende merknader

Vi gjør oppmerksom på at dette brevet kun er et *forhåndsvarsel* om vedtak, jf. forvaltningsloven § 16.

Vi oppfordrer Tolldirektoratet til å gi sitt syn på varselet, både når det gjelder vårt varsel om ileggelse av overtredelsesgebyr og vårt varsel om pålegg om iverksetting av tiltak. Frist for merknader settes til **tirsdag 2. april 2019.**

Datatilsynet vil ta endelig stilling i saken først etter at svarfristen er utløpt.

Dersom dere har spørsmål kan dere kontakte Knut Kaspersen på telefon 22 39 69 07.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon  
direktør

Knut Kaspersen  
fagdirektør

